

UDK 811.163.42'373.232(497.5 Imotski)

811.163.42'282(497.5 Imotski)

Izvorni znanstveni rad

Rukopis primljen 12. X. 2015.

Prihvaćen za tisak 4. XII. 2015.

Domagoj Vidović

Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje

Ulica Republike Austrije, HR-10000 Zagreb

dvidovic@ihj.hr

PREZIMENA ŽUPE LOKVIČIĆI U IMOTSKOJ KRAJINI

U radu se na temelju terenskoga istraživanja, proučavanja arhivske građe i statističke obradbe obrađuju prezimena na području župe Lokvičići u Imotskoj krajini. U prvome se dijelu rada iznose temeljni zemljopisni, povijesni i demografski podatci o istraženome području, a zatim se obrađuju mjesni ojkonomi. U središnjemu se dijelu rada donose podatci o čestoci prezimena i povijesne potvrde te se prezimena dijele po tvorbi i motivaciji.

1. Uvod

U ovome se radu obrađuju antroponimi (ponajprije prezimena) na području župe Lokvičići u Imotskoj krajini. Župa Lokvičići smještena je na zapadnome rubu Imotskoga polja, između Biokova (gore koju puk najčešće naziva Bijakovom) i Zavelima, na antičkome putu koji je povezivao Salonu i Naronu, a danas povezuje Dalmaciju s Hercegovinom. Riječ je o izrazito krškome području prepunome jedinstvenih reljefnih oblika u kojemu su naselja smještena na nadmorskoj visini 300 – 700 metara te su okružena vrhuncima, od kojih je najviši Vilenjak (859 metara). Na krškome su obodu smještena jezera Galipovac, Mamića i Knezovića jezero te još nekoliko manjih jezeraca koja se stvore kad zimi i na proljeće prorade vrela zbog „propuntavanja”¹ (propadanja gornjega sloja tla). Neka su od njih poput Bućuše posve novijega postanja, a iz nekih se (poput Provalije) Lokvičani stoljećima opskrbljuju vodom.

¹ Upravo zbog prolaska velikih količina vode zabilježeni su toponimi onomatopejskoga postanja kojima se opisuje zvuk koji se pritom proizvodi *Bućuša*, *Prdâmet* i *Prdènjâk*.

Područje je župe nastanjeno od prapovijesti, a u antičkome se razdoblju ondje nalazila rimska poštanska postaja Billubium² (Bajić 2013: 8). Prapovijesne su pak gradine u srednjovjekovlju znale poslužiti u obrambene svrhe, a u novovjekovlju su služile kao crpilišta građevinskoga materijala. U srednjovjekovlju se područje župe nalazilo unutar stare hrvatske župe Imota koju spominje Konstantin Porfirogenet u 10. stoljeću. Oko 1322. područje je župe potpalo pod vlast bosanskih kraljeva, pod kojom je ostalo do osmanlijskoga zaposjedanja. Najprepoznatljiviji su prežitek iz srednjovjekovlja nekropole stećaka na dvama lokalitetima: jednome na Berinovcu (lokalitet Grebašnjik na Zovkinjoj kosi) i drugome kod Pezinih kuća. Osmanlijska je vladavina³ potrajala više od dva stoljeća (1493. – 1717.), a tijekom postupnoga oslobađanja Makarskoga primorja i Imotske krajine počinju i znatnija migracijska kretanja. Dio se starijega stanovništva (dijelom zauvijek, a dijelom privremeno) koncem 17. stoljeća počeo seliti u Makarsko primorje, ali je odlazio i dalje na zapad prema Sinju, Dрниšu te kaštelanskome, trogirskome i šibenskom zaleđu, a na njihova su se ognjišta doseljavali prebjezi uglavnom iz zapadne Hercegovine i Rame, a u manjoj mjeri i iz istočne Hercegovine. Tijekom mletačke vladavine (1717. – 1797.) uglavnom su konačno oblikovana današnja naselja te napućena stalnim stanovništvom, a za vrijeme su dviju austrijskih uprava (prekinutih kratkom Napoleonovom vladavinom 1809. – 1815. tijekom koje su obnovljeni i prošireni putovi) poboljšani gospodarski i društveni životni uvjeti. Broj je stanovnika tijekom austrougarske vladavine po službenim popisima porastao s 1003, koliko je zabilježeno po popisu iz 1857., na 1971, koliko je zabilježeno po popisu iz 1910. Koncem 19. i početkom 20. stoljeća počinje i snažnije iseljavanje u Ameriku te zapadnu Europu. Ugnjetavanje je jugoslavenskih vlasti u razdoblju između dvaju svjetskih ratova dodatno ojačalo iseljavanje stanovništva u prekomorske i zapadnoeuropske države, a teške su gospodarske prilike prisilile dio stanovnika na selidbu prema Slavoniji. Stradanja su pak u izravnim borbama tijekom Drugoga svjetskog rata bila neusporedivo manja od stradanja u poraću. Upravo su politički progoni i teški životni uvjeti (koji

² Na ovome mjestu zahvaljujem Domagoju Zovki kao glavnom davatelju terenskih podataka o Lokvičićima zahvaljujući kojemu sam održao predavanje *Lokvička prezimana, nadimci i toponimi* 28. ožujka 2015. te koji mi je i nakon predavanja uvelike pomogao u nastanku ovoga rada. Zahvaljujem i Miji Bajiću, predsjedniku udruge „Bilubij”, na upućivanju u literaturu, poklonjenoj monografiji o rodnoj župi i usmenim podatcima. Svim pak nazočnim Lokvičanima zahvaljujem na gostoljublju i poglavito sudjelovanju u raspravi tijekom koje sam od njih dosta naučio. Na koncu zahvaljujem i Tomislavi Bošnjak Botica na upućivanje u naglasne i ine razlike između mjesnih govora u zapadnome dijelu Imotske krajine.

³ Na osmanlijsku prisutnost upućuju toponimi *Azina* (< tur. *hazine* ‘žitnica’) i *Bajjića kalāvura* (< *kalavura* ‘karaula’ < tur. *karavulhane*; usp. *kalaura*; Sk II: 50).

su također politički uvjetovani jer je velik dio Lokvičana obilježen oznakom narodnoga neprijatelja) usmjerili mnoge stanovnike župe 60-ih godina 20. stoljeća ponovno prema zapadnoj Europi (poglavito Njemačkoj) i u manjoj mjeri Australiji. Svemu tomu unatoč broj se Lokvičana do 1961. povećavao te je na području današnje župe te godine živjelo 2299 stanovnika. Otjecanje se stanovništva ubrzalo 80-ih godina prošloga stoljeća te je 1991. na području općine živjelo tek 1410 stanovnika. Napuštanje se vjekovnih ognjišta, nažalost, nije odveć usporilo ni u slobodnoj hrvatskoj državi, u kojoj je, 31. siječnja 1997., osnovana Općina Lokvičići koja pripada Splitsko-dalmatinskoj županiji, te po posljednjemu popisu na području općine živi tek 807 stanovnika, gotovo trostruko manje nego 1961. te za dvjestotinjak manje nego sredinom 19. stoljeća.

2. Lokvička naselja

Područje se župe Lokvičići dijeli na više naselja. Temeljna su njezina naselja: *Lòkvičići*, *Bèrinovac*, *Pòboji* i *Dólića Dràga*. Ojkonim je *Lòkvičići* (obuhvaća istočni dio župe) etničkoga postanja te označuje stanovnika područja koje obiluje lokvama⁴. Valja napomenuti da je prezime Lokvičić nosilo više obitelji na Braču, no vjerojatno je riječ o novome prezimenu koje su iseljeni Lokvičani ponijeli nakon doseljenja na taj srednjodalmatinski otok. Tako su u Sutivanu prezime Lokvičić ponijeli negdašnji nositelji prezimena *Ūrsić* (< *Urso* < lat. *ursus* ‘medvjed’). Isključivo su prezime *Ursić* navedeni iseljenici nosili do 1775., a od navedene godine počinje prevladavati novo prezime Lokvičić (isprva uz staro prezime *Ursić* koje je ostalo obiteljskim nadimkom sutivanskih Lokvičića do danas, ali i s dodatcima *Vojić* i *Lovrić*; Jutronić 1950: 86). Prezimenom je pak *Bèrinović*, koje su nosili stariji stanovnici toga zaseoka, koji su tijekom Bečkoga rata 1686. izbjegli u Brela (Vrčić 2010: 144), motiviran ojkonim *Bèrinovac* koji se odnosi na južni dio župe te obuhvaća zaseoke *Bàjići*, *Medvidovići*, *Pàpučići* i *Zóvke*. Zapadni se dio župe naziva *Pòboji* te se dijeli na naselja *Pòboj*, *Zàpadnī Pòboji* i *Kljènovac*. Ojkonim *Pòboj* metaforičkoga je postanja. Apelativom se *poboj* označuje naprava koja služi za nabijanje obruča na bačvu. Naselje obuhvaća zaseoke *Budimlīci*, *Gádže*, *Jurīci*, *Dónjī* i *Gòrnjī Kavèlji*, *Kùsačići*, *Pé(j)zići* i *Smóljke*. *Zàpadnī Pòboji* smješteni su sjeverozapadno od Poboja te im pripadaju zaseoci *Mâlī Kâtići*⁵, *Mikulići* i *Strīnići*. Ojkonim je

⁴ U mjesnoj su toponimiji česti odrazi hidronimnih naziva i naziva blatišta kao što su *naklo* ‘mokrina’ (usp. toponim *Naklo*), *pleso* ‘široki dio veće vodene površine’ (usp. toponim *Plèsnō*).

⁵ Zaselak pak *Kâtići* pripada Lovreću.

pak *Kljènovac* (naselje se rjeđe nazivalo i *Kljènova Glàvica*) antroponimnoga postanja te se dovodi u vezu s prezimenom *Kljénak* (< *kljen* ‘*Acer campestre*’) koje se održalo u nedalekim Poljicima, a u Lokvičićima su ga nosili Batinići, koji su se naselili kod kuća nositelja prezimena Kljenak (Vrčić 2010: 146). Sjeverni se dio župe naziva *Dólića Dràga* (< *Dolić* + *draga* ‘prodolina’) te je također antroponimnoga postanja. Nositelji su se prezimena *Dólić* (< *Dole* < *Dobroslav/Dominik*) iselili iz župe koncem 17. stoljeća. Naselje se temeljno dijeli na *Dônju* i *Gôrnju Dólića Dràgu*, a obuhvaća zaseoke *Békāvci*, *Dragúni*, *Jogúni*, *Juričići*, *Sābljići* i *Vidulini*. Imena su temeljnih lokvičkih naselja, dakle, u velikoj mjeri selilački spomenici jer su se u njima odrazila prezimena čiji su se nositelji iselili ili su u međuvremenu promijenili prezimena, a imena su zaselaka uglavnom motivirana suvremenim lokvičkim prezimenima ili rjeđe nadimcima. U službenim se pak popisima (LNH 1: 426) uz nabrojena naselja spominju i zaseoci *Crnòvrō* (usp. *Crni Vrh*), *Dragúni Dônji* i *Gôrnji*, *Knezòvići*, *Krivòdol*, *Mústapića Dràga*, *Slāni Dōci*, *Šūmet*⁶ te *Tišin Vřh*⁷ (LNH 1: 426). Na temelju mjesne toponimije možemo pretpostaviti da su u Lokvičićima stanovali i pripadnici rodova *Brljević*⁸ (: *brljati*; usp. toponim *Brljevina*), *Glàvan*⁹ (< *glava*; usp. toponim *Glàvanova grādina*), *Rógić*¹⁰ (< *rog*; usp. toponim *Rógin dōlac*) i *Tomášević*¹¹ (< *Tomaš* < *Toma*; usp. toponim *Tomáševica*). Predaja pamti i rodove *Sūmbul* (< *sumbul* ‘volovod, vrsta duhanskoga korova, *Orobanche ramosa* L.’ < tur. *sūmbül*; Kraljević 2013: 339) i *Škrlje* (usp. *škrlja*¹² ‘šeširić’) ili *Škránjić* (< *škranje* ‘slijepo oko’; ARj XVII: 677), a na temelju upisnika iz zemljišnika moguće je da su neko vrijeme Lokvičiće nastanjivali rodovi *Májić*¹³

⁶ Naselje danas pripada Općini Proložac. Ojkonim Šumet na dubrovačkome području Petar Skok (III: 508) i Petar Šimunović (2005: 59) izvode od dalm. *juncetu* te ga dovode u svezu s tal. *gionchetto*, dok Vojmir Vinja (III: 333) upućuje na tal. apelativ *giunchetto* ‘rogozište, rogozom obraslo područje’. Budući da je rogoz biljka koja raste uz veće vodotoke, čini se da bi pri tumačenju ovoga toponima prikladnije bilo Skokovo i Šimunovićovo tumačenje.

⁷ Ojkonim je najvjerojatnije antroponimnoga postanja (usp. *Tišin dolac* u Pučišćima) te se može dovesti u vezu s narodnim imenima *Tješidrug*, *Tješimir* i slično.

⁸ Brljevići potječu iz Vrgorske krajine, odakle su se selili prema Neretvanskoj krajini i Mostaru, a čini se da ih je bilo i u Lokvičićima.

⁹ Glavani su se navodno preselili u Vrgorac.

¹⁰ Rogićima je matica u Drinovcima u kojima se spominju polovicom 17. stoljeća. Iz Drinovaca je dio Rogića prebjegao u Dalmaciju.

¹¹ Tomaševići i danas nastanjuju Vinjane, a bilo ih je i u Imotskome te Baćini. Možda su daljim podrijetlom od popovskih Tomaševića.

¹² Budući da je apelativ *škrljak* ‘šešir’ potvrđen i u Foči (ARj XVII: 686), mogao se očuvati i u Imotskoj krajini.

¹³ Majići su u Vinjanima zabilježeni kao Majkušići. Po predaji potječu iz Drinovaca (Vrčić 2010: 307).

(< *maja* ‘um. od majka’), *Miljević*¹⁴ (< *Miljo* < *Miloslav*), *Pavlijić*¹⁵ (< *Pavlija* < *Pavao*) i *Puljić*¹⁶ (< *Puljko*).

3. Brojnost lokvičkih prezimena

Prvi pouzdani i cjeloviti podatci o obiteljima koje nastanjuju Lokvičiće potječu s početka 18. stoljeća (Vrčić 2010: 144–146). Godine 1725. u Lokvičićima je popisano 87 vlasnika zemljišta.¹⁷ Među njima bili su nositelji prezimena Juričević (bila su 33 nositelja toga prezimena; rod se raslojio na Gadže, Juriče, Kaćuniće, Kavelje i Kusačice), Batinić (9), Smoljčić (9; danas Smoljko), Zovković (9; danas Zovko), Bajić (7), Pavlijić (7; ne spominju se već u popisu iz 1744.), Puljić (7; ne spominju se već u popisu iz 1744.) i Majić (6; ne spominju se već u popisu iz 1744.). Po podacima iz Stanja duša župe Proložac¹⁸ iz 1744. u Lokvičićima je popisano 68 obitelji. Na području su današnje župe Lokvičići te godine stanovali nositelji prezimena Budimlić (19 obitelji), Zovković (16; danas Zovko), Smolčić (9; danas Smoljko), Blažević (8), Mamić (8), Škrlje (6; izumrli; na njihovo su se imanje doselili Lasići) i Miljević (2; izumrli).

Po popisu iz 1948. zabilježeno je 49 prezimena. Najbrojniji su bili Katići, Jurići (današnji Jurići, Jurići Kaćunići i Kaćunići), Strinići, Medvidovići, Peze, Knezovići, Kavelji, Sabljiji, Zovke i Smoljke. Među deset nabrojnijih prezimena bilo je čak 8 prezimena koja su u Lokvičićima potvrđena u 18. stoljeću. Dva su prezimena među deset nabrojnijih potvrđena tek u 19. stoljeću, i to Pezo i Kavelj. Kako Peze potječu od Budimlića, a Kavelji od Juriča, razvidno je da su među deset nabrojnijih lokvičkih prezimena bila sva starosjedilačka. U odnosu na popise iz 18. stoljeća izumrli su Pavlijići, Puljići, Majići, Škrlje i Miljevići. Godine 2001. najmnogobrojniji su bili Knezovići i Štrljiji, zatim Zovke, Jurići (u zbroju s Jurićima Kaćunićima), Kavelji, Lasići, Budimlići, Bekavci, Vidu-

¹⁴ Prezime nije zabilježeno izvan Lokvičića i Proložca u Imotskoj krajini ni u zapadnoj Hercegovini. Spominju se pak u Žitnici i Pakovu Selu 1709. u mletačkim katastrima (Brković, Čubela i Martinović 2007: 19, 26).

¹⁵ *Pavlići* su po predaji starosjedilački rod u Vidu u Neretvanskoj krajini, a kao hercegovački izbjegice spominju se 1539. u Osobjavi na Pelješcu (D. Vidović 2008: 157).

¹⁶ Tako su bili zapisani pripadnici roda Puljak iz obližnjega Medova Doca. Osobno ime *Puljko* zabilježeno je 1489. u Radovčićima u Konavlima (KV 1: 21) te ga se, kao i ostala osobna imena uvjetovana antroponimnom osnovom *Pul-* (vjerojatno vlašškoga podrijetla), u literaturi najčešće dovodi u vezu s latinskim apelativom *pullius* ‘pilić’ (opširnije u D. Vidović 2014: 61).

¹⁷ Budući da je iste godine po biskupskim izvješćima popisano 69 katolika i s obzirom na to da se 1744. ne spominju nositelji obitelji Pavlijić, Puljić i Majić, vjerojatno su u Lokvičićima imali tek zemljišta, a nisu ondje bili stalno nastanjeni.

¹⁸ Između biskupskoga izvješća iz 1747. i Stanja duše župe Proložac postoji još veći nerazmjer jer je po biskupijskome izvješću popisano 25 obitelji, a po Stanju duša župe Proložac 68 obitelji.

lini i Mustapići. Sva su prezimana osim prezimana Kavelj (koje je nastalo raslojavanjem roda Jurič) potvrđena u 18. stoljeću. Prezime Katić, koje je 1948. bilo najbrojnije, palo je tek na 18. mjesto (broj se Katića smanjio gotovo devet puta), iz skupine deset najbrojnijih ispali su i Strinići, kojima je broj nositelja pao gotovo osam puta, Sabljici i Peze, kojima je broj nositelja pao četiri puta i Smoljke, kojima je udio pao gotovo tri puta. Iako se ukupan broj Knezovića nešto smanjio, a Štrljica se tek neznatno povećao, ta su dva prezimana postala najbrojnijima u Lokvičićima, a među deset najbrojnijih probili su se Lasići i Vidulini (čiji se broj nije znatno mijenjao) te Mustapići (kojima se broj gotovo upeterostručio). Od prezimana koja nisu među najbrojnijima najviše se povećao broj Draguna (više od trinaest puta), Bajića (gotovo tri puta) i Malenica (udvostručio im se broj nositelja). Znatno se pak smanjio broj nositelja prezimana Jukić (gotovo pet puta), Kusačić (četiri puta) te Mamić, Medvidović i Papučić (gotovo tri puta). Od starijih su lokvičkih rodova pred izumiranjem Mikulići, a izumrli su Batinići (kojih je 1948. bilo čak 25). Po popisu iz 2001. u Lokvičićima su zabilježena 53 prezimana.

	prezime	2001.	1948.	promjena
1.	Knezović	84	96	– 12 (– 10,42 %)
1.	Štrljic	84	77	+ 7 (+ 9,09 %)
3.	Zovko	76	82	– 6 (– 7,32 %)
4.	Jurič	65 ¹⁹	121	– 56 (– 46,28 %)
5.	Kavelj	62	94	– 32 (– 34,04 %)
6.	Lasić	53	56	– 3 (– 5,36 %)
7.	Budimlić	50	53	– 3 (– 5,66 %)
8.	Bekavac	47	78	– 31 (– 17,42 %)
9.	Vidulin	44	47	– 3 (– 6,38 %)
10.	Mustapić	43 ²⁰	9	+ 34 (+ 377,78 %)
11.	Dragun	40	3	+ 37 (+ 1233,33 %)
11.	Gadžo	40	51	– 11 (– 21,57 %)
13.	Blažević	36	49	– 13 (– 26,53 %)
14.	Medvidović	34	100	– 66 (– 66,00 %)

¹⁹ Temeljni lik Jurič nije zapisan 1948., ali je po popisu iz 2001. od 65 pripadnika roda Jurič 37 nosilo temeljni lik prezimana, 19 ih je nosilo dvorječno prezime Jurić Kačunić, a bilo je i 9 Jurića.

²⁰ Tijekom popisa iz 1948. svi su nositelji prezimana Mustapić popisani isključivo pod jednorječnim likom prezimana, a po popisu iz 2001. bilo je 36 Mustapića i 7 nositelja dvorječnoga prezimana Mustapić Jogun.

15.	Smoljko	33	81	– 48 (– 59,26 %)
16.	Bajić	25	9	+ 16 (+ 177,78 %)
16.	Strinić	25	117	– 92 (– 78,63 %)
18.	Katić	24	193	– 169 (– 87,56 %)
19.	Pezo	23	97	– 74 (– 76,29 %)
20.	Mamić	22	62	– 40 (– 64,52 %)
21.	Sabljić	20	91	– 71 (– 78,02 %)
22.	Malenica	14	7	+ 7 (+ 100,00 %)
23.	Jukić	13	56	– 43 (– 76,79 %)
24.	Papučić	12	34	– 22 (– 64,71 %)
25.	Juričić	10 ²¹	18	– 8 (– 44,44 %)
26.	Milović	8	16	– 8 (– 50,00 %)
27.	Kačunić	7	/	ново презиме
28.	Piplica	6	/	ново презиме
29.	Kusačić	5	20	– 15 (– 75,00 %)
29.	Petričević	5	/	ново презиме
29.	Primorac	5	/	ново презиме
32.	Ledić	4	/	ново презиме
32.	Vlašić	4	/	ново презиме
34.	Jurković	3	/	ново презиме
34.	Kilić	3	/	ново презиме
34.	Mikulić	3	24	– 21 (– 87,50 %)
37.	Dujmović	2	/	ново презиме
38.	Cvijanović	1	/	ново презиме
38.	Karoglan	1	/	ново презиме
38.	Meter	1	/	ново презиме
38.	Milan	1	/	ново презиме
38.	Vorih	1	/	ново презиме
/	Batinić	0	25	izumrli
/	Tomić	0	7	izumrli
/	Udiljak	0	5	izumrli
/	Nikolić	0	4	izumrli
/	Sekelez	0	4	izumrli

²¹ Tijekom popisa 1948. svi su pripadnici roda Juričić popisani pod temeljnim prezimenom, 2001. trinaestero je pripadnika roda popisano pod jednorječnim prezimenom Juričić, a petero pod dvorječnim Juričić Buzuk.

/	Sičenica	0	4	izumrli
/	Huljev	0	1	izumrli
/	Kusić	0	1	izumrli
/	Roščić	0	1	izumrli
/	Sučić	0	1	izumrli
/	Šamal	0	1	izumrli

Tablica 1. Najbrojnija lokvička prezimana 1948. i 2001.

Po popisu iz 2011. najbrojnija su lokvička prezimana bila Štrljčić, Knezović, Lasić, Zovko, Bekavac, Kavelj, Vidulin, Gadžo, Blažević i Medvidović. Stanje je, dakle, slično onome iz 2001. Nova prezimana koja su se 2011. pojavila među deset najbrojnih, Gadžo, Blažević i Medvidović, bila su 2001. među petnaest najbrojnijih, a među nositelje prezimana Jurić i Mustapić, koji više nisu među deset najčešćih, nisu ubrojani Jurići Kaćunići i Mustapići Joguni, što bi povećalo broj Jurića i Mustapića. Očito se znatnije smanjio i broj nositelja prezimana Budimlić.

Jedino je pak lokvičko prezime koje je od 1725. do 2011. bilo među deset najčešćih prezimana prezime Zovko.

prezime po brojnosti	1725.	1744.	1948.	2001.	2011.
1.	Juričević	Budimlić	Katić	Knezović, Štrljčić	Štrljčić
2.	Batinić, Smoljčić Zovković	Zovković	Jurić		Knezović
3.		Smolčić	Strinić	Zovko	Lasić
4.		Blažević, Mamić	Medvidović	Jurić	Zovko
5.	Bajić, Pavlijić, Puljić		Pezo	Kavelj	Bekavac
6.		Škrlje	Knezović	Lasić	Kavelj
7.		Milović	Kavelj	Budimlić	Vidulin
8.	Majić		Sabljić	Bekavac	Gadžo
9.			Zovko	Vidulin	Blažević
10.			Smoljko	Mustapić	Medvidović

Tablica 2. Najbrojnija lokvička prezimana 1725. – 2011.

4. Povijesne potvrde

Većina je obrađenih prezimana potvrđena u 18. stoljeću. U zemljišnicima se iz 1725. od današnjih prezimana spominju Bajići, Batinići, Bekavci, Draguni, Jurići, Juričići (nekoć Galiotovići), Katići, Knezovići, Lasići, Mamići (koji su zapisani i kao Dogani), Mustapići, Papučići, Sabljići, Smoljke, Strinići i Zovke. Godine 1744. spominju se još Budimlići, Blaževići i Medvidovići, a do kraja 18. stoljeća još Štrljiji i Vidulini (potomci Vide Knezovića). U 19. stoljeću uglavnom su nastala nova prezimana raslojavanjem mnogobrojnih rodova (Gadžo, Kavelj, Kačunić i Kusačić od Juriča te Pezo od Budimlića) te su se doselili nositelji prezimana Mikulić i Milović. Zanimljivo je da pučka predaja starijima drži Budimliće, Medvidoviće i Štrljije koji se ne spominju u prvim popisima lokvičkih posjednika. Treba napomenuti kako su i neki lokvički rodovi prije doseljenja nosili druga prezimana. Tako su Bajići nekoć bili Knezovići, Kilići su zapisani pod prezimenima Pinković i Šodan, Mustapići kao Đurđevići, Piplice kao Petrovići te Sičenice kao Pipunići.

Starijima rodovima mogli bismo smatrati rodove za koje ne postoji predaja ili podatci o mjestu iz kojega su se doselili. To su Batinići, Bekavci, Draguni, Juričići, Papučići, Smoljke, Strinići i Štrljiji. Većina rodova po predaji ili po povijesnim podatcima potječe iz različitih dijelova Hercegovine, od duvanjskoga (Jurić) i širokobriješkoga kraja (Bajić i Zovko) te Goranaca (Knezović), preko okolice Gruda (Blažević, Medvidović, možda Lasić) do Brotnja (Budimlić, Mamić i Sabljić) i okolice Ljubuškoga (Katić). Znatno je manje doseljenika iz Poljica (Milović) i istočne Hercegovine (Mustapić). Većina je novijih doseljenika pristigla iz susjednih imotskih župa.

Bajić

U Lokvičićima se godine 1725. kao zemljoposjednik spominje Šimun Bajić koji je bio trajno nastanjen u Postranju u Prološcu. Iz podataka u Stanju duša župe Proložac razvidno je da su Bajići istodobno stanovali i u Lokvičićima (na Berinovcu) i u Prološcu. Riječ je o jednome od starijih rodova koji nastanjuju Imotsku krajinu, a čini se da su isprva stanovali na Dobrinčima (Vrčić 2010: 146, 217). Nikola Mandić (1999: 103) drži da potječu od Knezovića iz Rasna kod Širokoga Brijega. Napominjem i da su nositelji prezimana Bajić nastanjivali popovsko selo Strmica u kojemu se spominju od 1710. Odande su se preselili u neretvansku župu Dobranje (ondje danas nose prezime Bajo) u kojoj se spominju od 1767. Popovski su Bajići potomci srednjovjekovne obitelji Nikolić (D. Vidović 2014: 91).

Bàtinić

Batinići se (vjerojatno podrijetlom iz Lokvičića) spominju 1686. u studenačkome zbjegu prema Cetini, a vjerojatno ih je dio prebjegao i prema Makarskome primorju. Ondje se 1695. spominju u Makru (Ujdurović 2002: 44) i 1736. u Drašnicama te su se nakon povratka iz Makarskoga primorja nastanili (osim u Lokvičićima) u Opancima i na Studencima (Vrčić 2010: 160). Godine 1725. spominju se u lokvičkome zemljišniku, a polovicom 18. stoljeća zapisano je dvorječno prezime Batinić Kljenak vjerojatno stoga što su se Batinići doselili na Kljenkove kuće. Po nositeljima je prezimana Kljenak pak prozvan lokvički zaselak Kljenovac. Po podacima iz službenih popisa Batinići su izumrli u Lokvičićima. Nositelji su se pak prezimana Kljenak preselili u Poljica. Prezime Batinić nosili su današnji Batine s Trebimlje u Popovu i njihovi potomci Vuice u Dubravici kod Metkovića te možda ondje treba tražiti dalje podrijetlo lokvičkih Batinića.

Békavac

Riječ je o starosjedilačkome rodu u Imotskoj krajini. Spominju se 1686. u zbjegovima prema Brelima i Cetini. Godine 1725. spominju se kao posjednici u Lokvičićima (isprva u Dolića Dragi, odakle se dio preselio na Kljenovac). U Imotskoj krajini nastanjuju još Opanke i Studence, odakle su se selili prema Žeževici i Livnu (Vrčić 2010: 147, 162).

Blážević

Blaževići su se u Lokvičice (u središnje naselje Lokvičići i Dolića Dragu) doselili iz Drinovaca. Mnogobrojni nositelji tih prezimana nastanjuju Slipčice i Iliće u Hercegovini. Spominju se u Stanju duša župe Proložac 1744. Iz Lokvičića su se raselili u Krstatice i Proložac (Vrčić 2010: 147).

Budimlíc

Iako je riječ o jednome od najstarijih rodova u Imotskoj krajini, u Lokvičićima se (u zaseoku Budimlící koji pripada Poboju) spominju tek 1744. Rod se Budimlíc spominje još 1434. u Splitu (Vrčić 2010: 147). Od Budimlící potječu rodovi Gabrić, Hrstić, Merdžo i Pezo. Nikola Mandić (1997: 81) drži da su se lokvički Budimlící na Poboje doselili oko 1730. iz Selišta u Brotnju (odakle su se raselili po zapadnoj Hercegovini) pod vodstvom Jure i Petra Budimlícía.

Dràgūn (G jd. Dragúna)

Navodno je riječ o starosjediocima u Dolića Dragi. Godine 1725. spominje se obitelj Petra Dragunovića rečenoga Vuičića (Vrčić 2010: 147). Pridjevak

Dragun spominje se 1788. uz prezime Krstulović u Ložišćima na Braču (1950: 78), a Vu(j)ičići/Vujčići nastanjuju i danas Vrgorsku krajinu.

Gadžo

Nadimak se Gadžo, koji su nosili Juriči s Kljenovca, u 19. stoljeću prometnuo u posebno prezime. Nakon Drugoga svjetskog rata dio se Gadža preselio u Glavinu Donju (Bajić 2013: 130).

Jukić

U Lokvičice su se (u naselje Dolića Draga) 1901. Jukići doselili iz Prološca (Bajić 2013: 147). U Imotskoj se krajini spominju od 1725. u Poljicima, Kostrčiću (imotsko Slivno) i Runoviću, 1744. u Prološcu, a u 19. stoljeću u Ričicama (ondje im je obiteljski nadimak Kolovrat postao prezimenom). Po predaji potječu iz Krehina Gradca (ondje se spominju 1743.) u Brotnju (Vrčić 2010: 148, 222, 245, 258, 273). Nikola Mandić (1999: 182) drži da potječu od Bilojevića.

Jurič (G jd. Juriča)

Pod prezimenom Juričević Juriči se spominju 1686. u Cetini. Godine 1725. stanovali su u Lokvičićima i Prološcu. Dijele se na Gadže, Juriče (stanuju na Pobjojima), Kaćuniće (stanuju oko crkve u Lokvičićima i u Dolića Dragi), Kavelje i Kusačiće (Vrčić 2010: 147–148). Prezime Jurič izrazito je često na Kupresu te u Livnu, Tomislavgradu i Rami. Nikola Mandić (2000: 202) drži da potječu iz Mesihovine u Duvanjskome polju. Dio obitelji nosi dvorječno prezime Jurić Kaćunić, a dijelu je roda nadimak Kaćunić postao zasebnim prezimenom.

Juričić

Godine 1599. kao knez se prološkoga područja spominje Toma Juričić. Veza tih Juričića i suvremenih nije posve sigurna jer se današnji lokvički i prološki Juričići spominju 1686. u Brelima i Kučićima pod prezimenom Galiot(ović). Godine 1725. spominju se u Prološcu (odakle se jedan ogranak sredinom 20. stoljeća odselio u Ričice), pod dvorječnim prezimenom Juričić Buzuk od 1817., a 1844. pod trorječnim prezimenom Juričić Buzuk Galiot. Godine 1901. zaselak je Juričići (koji se nalazi u Donjoj Dolića Dragi) izdvojen od Prološca i pripojen župi Lokvičići (Vrčić 2010: 148, 222). Prezime su Galiotović nosili Šimovići (Šimovići su zapisani i kao Šimunovići) iz Neretvanske krajine i zapadne Hercegovine. Šimunoviće se tako 1694. navodi u Gabeli, 1702. na Dragoviji, 1704. u Desnama, 1742. u Hamzićima, 1768. u Radišićima i Zvirovićima (Kapular 2011: 233). Nadimak Galiotović nosili su vjerojatno i Šimunovići iz Popova (Sivrić 2003: 374).

Kâtić

Godine 1725. Katići se spominju u Prološcu, odakle su se preselili na Poboje u Lokvičićima (ondje nose obiteljski nadimak Magić; Bajić 2013: 133). Po predaji su se doselili u Proložac i Lovreć iz Klobuka u zapadnoj Hercegovini u kojemu se spominju 1743. (Vrčić 2010: 164), a živjeli su i na Crnopodu. Nastanjuju Makarsko primorje (spominju se 1703. u Baćini i Podaci), Cetinsku krajinu (naselje Otok), ali i istočnu Hercegovinu (spominju se u Čvaljini u Popovu u kojoj su nosili prezime Sušić te na Hotnju) te Dubrovačko primorje (spominju se u Smokovljanima; D. Vidović 2014: 117).

Kàvelj (G jd. *Kavèlja*; G mn. *Kavèljā*)

Prezime Kavelj nastalo je od nadimka dijela nositelja prezimana Jurič. Kavelji nastanjuju Poboje i Lokvičiće. Oko 1820. u Obrinovce se kod Konjica doselio Blaž Kavelj iz lokvičke župe (Mandić 2000: 202).

Kílić

Jedna se obitelj Kilića iz Ričica (u kojima se Kilići spominju od 1786.) na Poboje doselila na materinstvo u Strinića (Vrčić 2010: 245). Nekoć su nosili prezimana Šodan i Pinković. Šodani su se zarana preselili iz Prološca u Svinišće i Gornja Brela.

Knezòvić

Godine 1686. Knezovići se spominju na Cetini. Pod prezimenom Knežević spominju se 1725. u Prološcu i Lokvičićima (Dolića Dragi). Spominju se i drugdje po Imotskoj krajini (u Aržanu, Grabovcu i Rašćanima). Po predaji potječu iz Goranaca u kojima im je prezime zabilježeno 1743. te nisu u srodstvu s Knezovićima iz Rasna kod Širokoga Brijega od kojih potječu Bajići (Mandić 1999: 271–275).

Kùsačić

Prezime Kusačić nastalo je od obiteljskoga nadimka roda Jurič na Pobjojima u 19. stoljeću (Bajić 2013: 213), vjerojatno zbog rodbinske povezanosti s rodom Kusić.

Lásić

Lasići su se 1725. naselili u Šumetu u župi Proložac, odakle su se doselili na Berinovac na imanje izumrloga roda Škranjić. Dio je pak Lasića u Šumetu promijenio prezime u Ajduk te se preselio u Podbablje i Vinjane. Po predaji potječu iz Uzarića i Sovića, odakle potječu i Lasići iz Turjaka i Hrvaca (Vrčić 2010: 149, 185, 302). U imotskome franjevačkom samostanu spominje se 1635. fra Ivan Lasić

(nije navedeno otkud potječe), a 1646. dvije se obitelji Lasića spominju u Dunavama u Konavlima. Te obitelji po predaji potječu iz Imotskoga (KV 2: 216). Predaja ne mora nužno biti točna jer je Lasića bilo i u obližnjoj istočnoj Hercegovini. Ondje se spominju 1713. u selu Velja Međa u Popovu (Kriste 1999: 215).

Malènica

Malenice su se u Lokvičice (u Dolića Dragu) doselili iz Ričica u drugoj polovici 20. stoljeća. Spominju se kao iseljenici iz Imotske krajine (najvjerojatnije iz Ričica) u Zvečanju i Kučićima 1686., a iz Ričica su se djelomično iselili i na Studence (Vrčić 2010: 247). Možda su u srodstvu s hercegovačkim Manenicama koji potječu od Grgurinovića i čija je matica u Zviričima.

Mamić

Godine 1725. u Lokvičićima se spominje Ante Dogan rečeni Mamić, a 1744. Ivan Mamić spominje se u Prološcu. Ondje je zabilježen lik prezimena Doganžić. Matica je hercegovačkih Dugandžića u Brotnju (u Zvirovićima postoji zaselak Dugandžije). Ondje se spominju od 1661. Bilo ih je i u Makarskome primorju. Ondje se spominju u Podaci 1621. (Kapular 2011: 208). Vjerojatno su se lokvički Mamići selili dalje na zapad jer se spominju 1709. u selu Prapatnica u trogirskome zaleđu (Brković, Čubela i Martinović 2007: 129).

Medvidović

Rod se spominje u Žeževici u 17. stoljeću. U Imotsku su se krajinu navodno doselili s Ledinca kod Gruda, i to isprva u Medvidovića Dragu, odakle su prešli na Berinovac i Ričice (Vrčić 2010: 150). Vjerojatno su se selili i dalje na zapad. Spominju se tako 1709. u Postinju (Brković, Čubela i Martinović 2007: 40). Moguće je da su dubinski povezani s velikaškim rodом Medvjedović iz Orahova Dola u Popovu.

Mikulić

U Imotsku su se krajinu Mikulići najvjerojatnije doselili iz Ružića kod Gruda. Isprva se spominju u Prološcu (1725.), odakle su se preselili na staje na Zapadnim Pobjojima (Vrčić 2010: 150). U novije su se vrijeme Mikulići iz Ružića doselili i u Podbablje.

Milović

Milovići su se doselili u Lokvičice za župnikovanja don Stipana Milovića (1806. – 1846.) iz Podgrađa u Poljicima (Bajić 2013: 86, 168). Nositelji prezimena Milović Čurčić spominju se pak u Rami.

Mùstapić

Mustapići su jedan od najrasprostranjenijih rodova u Imotskoj krajini. Već se 1686. spominju kao iseljenici iz toga područja u Cetinskoj krajini. Spominju se 1725. u Cisti Provo, Dubravi (Lovreć), Grabovcu i Dolića Dragi (onamo su se također doselili iz Grabovca), 1726. u Medovu Docu, a u drugoj polovici 20. stoljeća dio ih se iz Dolića Drage preselio u Proložac. Katkad im se uz prezime dopisivao obiteljski nadimak Jogun (Vrčić 2010: 55, 81, 130, 167, 175, 226), a danas dio roda nosi dvorječno prezime Mustapić Jogun. Daljim su podrijetlom iz Hutova u istočnoj Hercegovini. Ondje su nosili prezime Đurđević (opširnije u D. Vidović 2014: 121–122).

Pàpučić

Papučići se spominju 1686. tijekom zbjega prema Cetini, a 1725. naselili su se na imanju obitelji izumrle obitelji Sumbul na Berinovcu. U istome se razdoblju spominju i u Poljicima (Vrčić 2010: 151, 196). U Makarskoj su 1695. živjeli nositelji prezimana Papuča koji bi, s obzirom na migracijska kretanja, mogli biti povezani s Papučićima iz Imotske krajine (Ujdurović 2002: 76).

Pézo

Prezime Pezo nastalo je raslojavanjem roda Budimlić u 19. stoljeću. Nositelji toga prezimana nastanjuju Donju Dolića Dragu, kamo su se doselili s Poboja (Bajić 2013: 153). U Prološcu pak žive nositelji prezimana Pezo koji potječu od roda Bulić (Vrčić 2010: 227).

Pìplica

Piplice su se nakon Drugoga svjetskog rata s Dobrinča preselili na Berinovac. Vjerojatno s Dobrinča ili Dobroga Sela u Zagvozdu potječu Piplice koji su se 1650. iselili u Podgoru i Gornja Brela 1686. Moguće je da su s njima u vezi i Piplice koji se spominju u Neoriću i Zelovu 1709. (Brković, Čubela i Martinović 2007: 29, 34). Iz Zagvozda su se djelomično u 19. stoljeću preselili u Zmijavce i Pothum kod Konjica. Starije im je prezime Petrović, a od njih potječu Skenderi (Vrčić 2010: 151, 175, 326, 337).

Sàbljić

Sabljići se u Lokvičićima i Prološcu spominju od 1725. Nastanjivali su Dolića Dragu, a jedna se obitelj odande preselila u središte Lokvičića. Po predaji potječu iz Brotnja, a biskupska ih izvješća spominju u Buhovu kod Širokoga Brijega od 1743. (Vrčić 2010: 151). Spominju se i na Tijarici 1690. (Mandić 1999: 487).

Sičënica

Jedna se obitelj Sičënica iz Ričica nakon Drugoga svjetskog rata doselila na ženinstvo u Knezovića u Dolića Dragi. U Ričicama su u 18. stoljeću nosili prezime Pipunić. Drže da su podrijetlom iz Rakitna kod Posušja (Vrčić 2010: 152, 248). Pipunići se inače spominju 1709. kao posjednici u Raduniću (Brković, Čubela i Martinović 2007: 94).

Smóljko (G jd.²² *Smóljkē*)

Smatra ih se starosjediocima. Sudjelovali su u zbjegu prema Cetini 1686., a u Lokvičićima se (na Pobojjima) spominju od 1725. Godine 1726. prezime se Smolić spominje na Nebriževcu, a nositelji prezimana Smoljko nastanjivali su i Grubine (Vrčić 2010: 151, 183). Zabilježen je i lik Smolje.

Strînić

Od 1725. Strinići se spominju kao stanovnici Prološca i povremeni stanovnici Lokvičića (Vrčić 2010: 151–152). Ne postoje predaje o njihovu daljem podrijetlu.

Štrljic

Iako se smatraju starosjediocima u Dolića Dragi, ne spominju se u povijesnim vrelima prije druge polovice 18. stoljeća.

Vidulîn (G jd. *Vidulîna*)

Vidulini po predaji potječu od Vide Knezovića koji se iz Gornjih Brele (u kojima se Vidulini spominju od 1686.) vratio u Dolića Dragu (Vrčić 2010: 152).

Zóvko (G jd. *Zóvkē*)

Zovke se na Berinovcu spominju od 1725. Potječu iz Crnča kod Širokoga Brijega te im je po predaji prvotno prezime bilo Zloković. U Podbablju se Zovke spominju i pod prezimenom Alašić (Vrčić 2010: 152, 193). Godine 1734. spominju se u Vidu kod Metkovića (D. Vidović 2008: 144), a 1742. u Hamzićima u Brotnju (Mandić 2000: 610).

²² U radu sam prezimana Smoljko i Zovko sklanjao prema sklonidbi u mjesnim govorima (dakle, genitiv glasi Smoljke, Zovke).

5. Tvorbena razredba prezimena

Sufiksalsnom je tvorbom nastalo 21 (55,88 %) prezime, transonomizacijom 12 (33,33 %), a tri (8,82 %) su prezimana dvorječna. U prezimenima su ušćuvani prežitci različitih jezičnih sustava. Odras su mogućih stočarskih kretanja nadimačka prezimana albanskoga postanja kao što su *Gadžo* ili *Pezić*. U prezimana su se pak koja pripadaju turskomu adstratnom sloju odrazila muslimanska imena (*Mustapić*), duševna svojstva (*Mustapić Jogun*) ili predmeti iz svakodnevne uporabe (*Juričić Buzuk*). Apelativom je *papuča* talijanskoga podrijetla (vjerojatno pod mletačkim utjecajem) motivirano prezime *Papučić*. U lokvičkim se prezimenima ujedno čuva i starije mjesto naglasaka (*Knezović* i *Milović*).

5.1. Prezimana nastala transonimizacijom:

5.1.1. Prezimana nastala od osobnoga imena: *Dràgūn* (< *Drag-* [< *Drago* < *Dragomir/Dragoslav*] + *ūn*), *Jūrīč* (< *Jur-* [< *Jure* < *Juraj* < lat. *Georgius*] + *-īč*), *Smóljko* (< *Smol-* [< *smole* ‘umrljana, nečista osoba’ < *smola*] + *ko*), *Vidūlīn* (< *Vid-* [< *Vidula* < *Vid/Vidoslav*] + *īn*).

5.1.2. Prezimana nastala od apelativa koji označuje zanimanje: *Zóvko* (< *zovko* ‘pozvanik’).

5.1.3. Prezimana nastala od naziva za životinje: *Pīplica* (< *piplica* ‘mlada kokoš’).

5.1.4. Prezimana nastala univverbizacijom: *Malènica*²³ (*malenica* < *malena osoba*).

5.1.5. Prezimana nastala od ostalih apelativa: *Békavac* (< *bekavac* ‘osoba koja se glasa poput ovce’), *Gádžo* (< *gadžo* ‘šaljivac’ < alb. *gaxhë*; Nosić 1998: 193), *Kàvelj* (< *kavelj* ‘krepka osoba’; usp. slov. *kavelj* ‘sposoban, krepak čovjek’; SSKJ II: 205), *Pézo* (< *pejzo*²⁴ < alb. *pejzë/pejzor* ‘žilava osoba’; Nosić 1998: 222), *Sičènica* (< *sičenica*²⁵ ‘vrsta cjepanice’).

²³ Usp. zoonim *Malenica* kojim se imenuju malene ovce, koze i svinje (RSKNJ XII: 19).

²⁴ Zabilježen je i lik prezimena *Pézo*.

²⁵ Iako bi se moglo tvrditi da je riječ o prezimenu nastalu onimizacijom od općejezičnoga apelativa, s obzirom je na to da su se nositelji prezimena *Sičenica* nekoć prezivali *Pipunić*, razvidno da je dio *Pipunića* dobio nadimak *Sičenica* (nastao onimizacijom) koji se naknadno (transonimizacijom) promjetnuo u prezime. Prezime *Sičenica* ujedno je odraz dijalektnih crta mjesnih govora koje su se odrazile i u toponimiji. Bilježimo tako ikavske odraze *jata* u toponimu *Bilā stīna* i šćakavizam u toponimu *Plāndīšće*.

5.2. Prezimana nastala sufiksacijom:

5.2.1. Prezimana tvorena sufiksom *-ević*: *Blážević* (*Blaž* [lat. *Blasius* / grč. *Blásios*] + *-ević*).

5.2.2. Prezimana tvorena sufiksom *-ić*: *Bäjjić* (*baja* ‘pobro, veseljak, bećar’; usp. Šamija 2004: 37), *Bätinić* (*batina*²⁶ + *-ić*), *Budimlīć* (*Budimlija* [< *Budim* / *Budim-Do*] ‘toponim’ + *-ić*), *Jūikić* (*Juka* [< *Juraj* < lat. *Georgius*] + *-ić*), *Jūričić* (*Jurič* [< *Jure* < *Juraj* < lat. *Georgius*] + *-ić*), *Kācunić* (*Kačuna*²⁷ [< *Kaća* < *Katarina* < grč. *Aikaterínē*] + *-ić*), *Kātić* (*Kāta* [< *Katarina* < grč. *Aikaterínē*] + *-ić*), *Kilić* (*kile* ‘kilavac’ + *ić*), *Kūsačić* (*Kusača* [< *Kusić*] + *-ić*), *Lásić* (*laso* ‘osoba s bijelim pramenovima’ + *-ić*), *Māmić* (*Mam-* [usp. *maman* ‘raspomamljen, objestan’ < *smola*] + *-ić*), *Mikulić* (*Mikula* [usp. *Nikola* < lat. *Nicolaus* / grč. *Nikólaos*] + *-ić*), *Mūstapić* (*Mustapaša*²⁸ [< tur. *Mustafa*] + *-ić*), *Pāpučić* (*papuča* [< tal. *pappuccia* ‘papuča’] + *-ić*), *Sābljić* (*sablja* + *-ić*), *Štrīnić* (*strina* + *-ić*), *Štrljjić* (usp. *štrljiti* ‘stršati’; ARj XVIII: 849).

5.2.3. Prezimana tvorena sufiksom *-ović*: *Knezović* (*knez* + *-ović*), *Medvidović* (*Medvid* [usp. *Medvjed* < *medvjed*] + *-ović*), *Milović* (*Milo* [< *Miloslav*] + *-ović*).

5.3. Dvorječna prezimana²⁹:

Jūričić Būzuk (*Juričić* + *Buzuk* [< *buzuk* ‘led za hlađenje pića i voća’; usp. tur. *buzik*³⁰], *Jūričić Kācunić* (*Juričić* + *Kačunić*), *Mūstapić Jògūn*³¹ (*Mustapić* + *Jogun* [< *jogun* ‘svojejav’; usp. tur. *yoğun*]).

²⁶ U 13. stoljeću potvrđeno je i osobno ime *Batina* (< *Bata* < *Bratoljub*/*Bratoslav*; ARj I: 208).

²⁷ Žensko je ime *Kačuna* (augm. od *Kata*) potvrđeno u ARj (IV: 714).

²⁸ Nekoć su se nositelji prezimana *Mustapić* (podrijetlom iz Hutova) prezivali Đurđević te je novo prezime nastalo najvjerojatnije zbog toga što su Đurđevići kao mletački nadarenici na prijelazu iz 17. stoljeća u 18. dobili zemljišta koja su nekoć bili u posjedu Mustapaše, prvoga osmanlijskog gospodara Gabele, koji je u Gabeli oko 1559. izgradio obrambenu tvrđavu zbog koje je Gabela dugo nazivana Čitlukom (< tur. *çiflik* ‘feudalni posjed, zaselak na feudalčevu imanju’; M. Vidović 2000: 513).

²⁹ Iako transonimizacija i tvorba od dviju neovisnih sastavnica u općejezičnoj razredbi ne bi pripadala tvorbi riječi, u antroponomastičkoj se literaturi uobičajila takva podjela koju i osobno provodim svjestan svih njezinih ograničenja.

³⁰ Usp. Nosić (1998: 181).

³¹ Množinski lik u Lokvičićima glasi *Jogūni*. U nedalekome se Lovreću naglašuje *Jògun* (množina *Jòguni*).

6. Motivacijska razredba prezimena

Od 36 prezimena trećina je motivirana osobnim imenima. Polovica je prezimena motiviranih osobnim imenima uvjetovana kršćanskim imenima. Među njima su najčešći odrazi inačica osobnoga imena *Juraj*. Dijalektološki je zanimljivo prezime *Mikulić* zbog činjenice da se izvodi od osobnoga imena *Mikula*, inačice kršćanskoga imena Nikola koja je najraširenija među čakavcima, na dubrovačkome području, ali i u Hercegovini³². Prezime je *Vidulin* moglo nastati ili prema kršćanskome imenu *Vid* ili narodnomu *Vidoslav*. Trećina je prezimena motiviranih osobnim imenima, među kojima se izdvajaju prezimena tvorena od imena nadimačkoga postanja kao što su *Medvid* (usp. *Medvjed*) i *Smoljko* (usp. *smole* ‘umrljana, prljava osoba’). Sufiks *-un* ušćuvan u prezimenu *Dragun* u antroponomastičkoj se literaturi često smatra romanskim prežitkom iako je potvrđen još u praslavenskome (usp. Sk II: 544–545). Od nadimaka je nastalo čak 22 (61,11 %) prezimena, što je gotovo dvostruko više nego, primjerice, u Neretvanskoj krajini. Među njima su mnoga prezimena koja su nastala raslojavanjem pojedinih rodova (npr. *Gadžo*, *Kavelj* ili *Kusačić* od Juriča, a *Pezo* od Budimlića), a nazivima zanimanja (2,78 %) uvjetovano je tek jedno. Vjerojatno je prema podrijetlu nositelja nastalo prezime *Budimlić*³³ (< *Budimlija* ‘stanovnik Budima / Budim-Dola’).

6.1. Prezimana od osobnih imena:

6.1.1. od narodnih imena: *Dragun*, *Medvidović*, *Milović*, *Smoljko*

6.1.2. od kršćanskih imena: *Blažević*, *Jukić*, *Jurič*, *Juričić*, *Katić*, *Mikulić*

6.1.3. od muslimanskoga imena: *Mustapić*

6.1.4. od osobnih imena koja je moguće različito tumačiti: *Vidulin*³⁴.

³² Osim razmjerno raširenoga prezimena *Mikulić* u Hercegovini nalazimo i različite izvedenice kršćanskoga imena *Mikula*. Tako iz Stoca, primjerice, potječe Mikša Radulinović koji se kao doseljenik u Dubrovnik spominje 1416.

³³ Dakako da će se, ako se utvrdi kako su srednjovjekovni splitski Budimlići u vezi s imotškima, pokazati da su u pravu autori koji drže da prezime treba izvoditi od narodnoga imena *Budimil*. Prezime je, osim imenom stanovnika Budima, moglo nastati i od etnika kojega manjeg naselja kao što je Budim Do u Popovu.

³⁴ Iako je razvidno da je prezime *Vidulin* nastalo od inačice kršćanskoga imena *Vid* ili narodnoga *Vidoslav*, ne može se posve sigurno utvrditi kojim je osobnim imenom prezime uvjetovano. S obzirom na to da je prezime nastalo najvjerojatnije u 18. stoljeću, čini mi se vjerojatnijim da je motivirano kršćanskim imenom.

6.2. Prezimana od nadimaka:

6.2.1. motiviranih rodbinskim vezama: *Strinić*

6.2.2. motiviranih društvenim položajem načinom života: *Knezović, Pezo*

6.2.3. motiviranih predmetima iz materijalnoga svijeta: *Batinić, Kavelj, Papučić, Sabljčić, Sičenica*

6.2.4. motiviranih tjelesnim značajkama: *Lasić, Malenica, Štrljčić*

6.2.5. motiviranih duševnim svojstvima: *Bajić, Bekavac, Gadžo, Kilić, Mamić*

6.2.6. nastalih od naziva životinja: *Piplica*

6.2.7. od obiteljskih nadimaka: *Juričić Buzuk, Jurić Kaćunić, Kaćunić, Kusačić, Mustapić Jogun.*

6.3. Prezimana od naziva zanimanja:

Zovko.

6.4. Prezimana uvjetovana podrijetlom nositelja:

Budimlić.

7. Zaključak

U radu se obrađuje 36 prezimana na području župe Lokvičići u Imotskoj krajini. U uvodnome se dijelu rada opisuje zemljopisni smještaj i iznosi kraći povijesni presjek, a u drugome se dijelu rada tumači jezično postanje lokvičkih ojkonima. U središnjemu se dijelu rada iznose statistički podatci o brojnosti nositelja prezimana u razdoblju 1725. – 2011., povijesne potvrde lokvičkih prezimana te se na koncu provodi njihova tvorbena i motivacijska razredba lokvičkih iz koje je razvidno da je većina lokvičkih prezimana nadimačkoga postanja. Obradbom lokvičkih prezimana otvorena su vrata antroponomastičkim istraživanjima u Imotskoj krajini koja su uvelike olakšana povijesnim i rodoslovnim istraživanjima fra Vjeke Vrčića, dijalektološkim istraživanjima Mate Šimundića, radovima iz područja književne onomastike Tomislave Bošnjak Botica te dijalektnim rječnikom Ivana Branka Šamije u koji je uvrštena i antroponomijska građa.

Literatura:

- ARj = *Rječnik hrvatskoga ili srpskog jezika*. 1881. – 1976. Ur. Daničić, Đuro i dr. JAZU. Zagreb.
- BAJIĆ, MIJO. 2013. *Lokvičići*. Ogranak Matice hrvatske u Splitu. Split.
- BRKOVIĆ, MILKO; ĆUBELA, IVANA; MARTINOVIĆ, SUZANA. 2007. *Dalmatinska zagora na mletačkim katastrima XVII. i XVIII. stoljeća u Državnom arhivu u Zadru*. Državni arhiv u Zadru. Zadar.
- Hrvatski prezimenik* (I–III). 2008. Prir. Maletić, Franjo; Šimunović, Petar. Golden marketing – Tehnička knjiga. Zagreb.
- JUTRONIĆ, ANDRE. 1950. Naselja i porijeklo stanovništva otoka Brača. *Zbornik za narodni život i običaje Južnih Slavena* 34. JAZU. Zagreb.
- KAPULAR, MARIN. 2009. Rodovi u Zvirovićima (župa Studenci) od 17. do 21. stoljeća. *Župa Studenci*. Crkva na kamenu. Mostar. 191–237.
- KRALJEVIĆ, ANTE. 2013. *Ričnik zapadnohercegovačkoga govora*. Ogranak Matice hrvatske u Širokome Brijegu – DAN d. o. o. Široki Brijeg – Zagreb.
- KRISTE, ĐURO. 1999. *Župa Trebinja. Župa svetoga Petra (Dubrave Hrid)*. Dubrovnik.
- KV = KAPETANIĆ, NIKO; VEKARIĆ, NENAD. 2001. – 2003. *Konavoski rodovi*. Prilozi povijesti stanovništva Dubrovnika i okolice, knjiga 10, sv. 1–3. HAZU, Zavod za povijesne znanosti u Dubrovniku. Dubrovnik – Zagreb.
- Leksik prezimana Socijalističke Republike Hrvatske*. 1976. Ur. Putanec, Valentin; Šimunović, Petar. Institut za jezik – Nakladni zavod Matice hrvatske. Zagreb.
- LNH = FELDBAUER, BOŽIDAR. 2004. – 2005. *Leksikon naselja Hrvatske I–II*. Mozaik knjiga. Zagreb.
- MANDIĆ, NIKOLA. 1999. *Podrijetlo hrvatskih starosjedilačkih rodova u Mostaru*. Vlastita naklada. Mostar.
- MANDIĆ, NIKOLA. 2000. *Podrijetlo hrvatskih starosjedilačkih rodova u Konjicu i okolici*. Vlastita naklada. Mostar – Konjic.
- MANDIĆ, NIKOLA. 2003. *Podrijetlo hrvatskih starosjedilačkih rodova u Čapljini i okolici*. Vlastita naklada. Čapljina.
- NOSIĆ, MILAN. 1998. *Prezimana zapadne Hercegovine*. Hrvatsko filološko društvo. Rijeka.
- RSKNJ = *Rečnik srpskohrvatskog književnog i narodnog jezika*. 1959. – 2010., I–XVIII. Ur. Pešikan, Mitar i dr. SANU – Institut za srpskohrvatski jezik. Beograd.
- SIVRIĆ, MARIJAN. 2003. *Migracije iz Hercegovine na dubrovačko područje (1667. – 1808.): Humski zbornik* 6. Biskupski ordinarijat Mostar – Državni arhiv u Dubrovniku. Dubrovnik – Mostar.

- SK = SKOK, PETAR. 1971. – 1974. *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, I–IV. JAZU. Zagreb.
- SSKJ = *Slovar slovenskega knjižnega jezika* I–V. 1970. – 1991. SAZU. Ljubljana.
- ŠAMIJA, IVAN BRANKO. 2004. *Rječnik imotsko-bekijskoga govora*. Društvo Lovrećana u Zagrebu. Zagreb.
- ŠIMUNOVIĆ, PETAR. 2005. *Toponimija istočnojadranskoga prostora*. Golden marketing – Tehnička knjiga. Zagreb.
- ŠIMUNOVIĆ, PETAR. 2006. *Hrvatska prezimana*. Golden marketing – Tehnička knjiga. Zagreb.
- ŠKALJIĆ, ABDULAH. 1966. *Turcizmi u srpskohrvatskom jeziku*. Svjetlost. Sarajevo.
- UJDUROVIĆ, MIROSLAV. 2002. *Stanovništvo Makarskog primorja 15. – 19. st.* Poglavarstvo Općine Gradac. Gradac – Split.
- VIDOVIĆ, DOMAGOJ. 2008. Prezimana sela Vid. *Folia onomastica Croatica* 18. 139–168.
- VIDOVIĆ, DOMAGOJ. 2014. *Zažapska onomastika*. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Zagreb.
- VIDOVIĆ, MILE. 2000. *Radovan Jerković – život i djelo*. Ogranak Matice hrvatske u Metkoviću. Metković.
- VIDOVIĆ, MILE. 2004. *Splitsko-makarska nadbiskupija – župe i ustanove*. Splitsko-makarska nadbiskupija – Crkva u svijetu. Split.
- VINJA = *Jadranske etimologije: Jadranske dopune Skokovu etimologijskom rječniku*, I – III. 1998. – 2004. HAZU – Školska knjiga. Zagreb.
- VRČIĆ, VJEKO. 2015. *Plemena Imotske krajine*. Tiskara „Franjo Kluz”. Imotski.

Family names in the parish of Lokvičići in Imotska krajina

Abstract

The paper analyzes the family names of the parish of Lokvičići in Imotska krajina on the basis of field research, archival data, and statistical analysis. The first part of the paper provides basic geographic, historical, and demographic data on the area and an analysis of local oikonyms. The body of the paper provides data on the frequency of the family names attested and their historical attestations, and divides these family names into groups according to their word formation types and motivations.

Ključne riječi: prezimana, čestoca, Lokvičići

Keywords: family names, frequency, Lokvičići

